

Kilpailulain uudistukset tulivat voimaan 24. kesäkuuta 2021

Tärkeää tietää:

- Kilpailulain uudistus laajensi monilta osin KKV:n toimivaltuuksia.
- KKV voi esittää määrättäväksi rakenteellisia korjaustoimenpiteitä kilpailurikkomuksen päättämiseksi sekä seuraamusmaksun tiettyjen menettelysäännösten rikkomisesta.
- Toimialajärjestöjen seuraamusmaksun laskenta ja perintä muuttui.

Kilpailulain uudistus implementoi ECN+ -direktiivin, mutta siihen sisältyy myös kansallisesta tarpeesta johtuvia muutoksia. Käsittelemme lyhyesti yritysten kannalta olennaisimpia muutoksia. Olemme kirjoittaneet ECN+ -direktiivistä aiemmassa [NewsFlashissa](#).

Rakenteellisten korjaustoimenpiteiden määrääminen

Kilpailu- ja kuluttajavirastolle (**KKV**) annettiin oikeus esittää markkinaoikeudelle ns. rakenteellisten korjaustoimenpiteiden määräämistä kilpailunrajoituksen päättämiseksi esimerkiksi silloin, kun menettelyä koskeva korjaustoimenpide ei ole riittävä rikkomisen korjaamiseksi. Tällainen rakenteellinen korjaustoimenpide voi olla esimerkiksi velvoite luopua osuudesta kilpailijan osakepääomasta tai velvoite luopua liiketoimintayksiköstä. Rakenteellinen korjaustoimenpide ei saa kuitenkaan johtaa yrityksen jäljelle jäävän taloudellisen toiminnan toimintaedellytysten menettämiseen.

Seuraamusmaksu menettelysäännösten rikkomisesta

KKV voi esittää markkinaoikeudelle, että yritykselle määrätään seuraamusmaksu kilpailulain menettelysäännösten rikkomisesta. Seuraamusmaksu voi olla maksimissaan yhden prosentin yrityksen tai yhteenliittymän maailmanlaajuisesta liikevaihdosta. Seuraamusmaksu voidaan määrätä esimerkiksi tahallista tai tuottamuksellista KKV:n asettaman sinetin rikkomisesta, yrityksen toimitiloihin tehtävän yllätystarkastuksen vastustamisesta sekä puutteellisten tai harhaanjohtavien tietojen antamisesta vastauksena KKV:n tietopyyntöön.

Seuraamusmaksu toimialajärjestöissä

Toimialajärjestön rikkomuksen liittyessä sen jäsenten toimintaan, toimialajärjestön seuraamusmaksussa otetaan huomioon jäsenten liikevaihto, jotka toimivat rikkomukseen kohdistuneilla markkinoilla. Esimerkiksi hintasuositukset on katsottu lain esitöissä tällaisiksi rikkomuksiksi. Aiemmin toimialajärjestön seuraamusmaksu laskettiin ainoastaan sen oman liikevaihdon pohjalta.

Lisäksi uudistettu kilpailulaki antaa KKV:lle mahdollisuuden esittää markkinaoikeudelle, että seuraamusmaksun suorittaa kuka tahansa kyseisen toimialajärjestön päätöksentekuelimeen (esimerkiksi hallitukseen) kuuluva jäsenyritys, mikäli seuraamusmaksua ei saataisi perittyä täysimääräisesti järjestöltä. Tarvittaessa maksua voidaan esittää perittävän jopa miltä tahansa toimialajärjestön yritykseltä, joka toimii kilpailurikkomukseen kohdistuneilla markkinoilla. Yrityksellä on mahdollisuus vapautua seuraamusmaksua koskevasta vastuusta, jos se kykenee osoittamaan, että se ei ole pannut täytäntöön rikkomista koskevaa päätöstä eikä ole ollut siitä tietoinen tai ainakin on vetäytynyt siitä aktiivisesti ennen kilpailuviranomaisen selvitystä.

Seuraamusmaksun laskemisesta läpinäkyvämpää

Uudistuksessa selvennettiin, että seuraamusmaksu koostuu niin sanotusta perusosasta, jossa otetaan huomioon mahdolliset lieventävät tai raskauttavat seikat. Seuraamusmaksun ns. perusosuus saa olla enintään 30 prosenttia rikkomukseen liittyvien hyödykkeiden myynnistä kertyneestä liikevaihdosta. Arvioitu perusmäärän osa kerrotaan niiden vuosien lukumäärällä, joina yritys tai yhteenliittymä on ollut osallisena rikkomuksessa. Arvioituun määrään lisätään vakavaksi katsottavassa rikkomuksessa 15–25 prosenttia perusmäärästä.

Prosessuaalisia muutoksia

Kynnystä toimittaa tarkastus muissa kuin yrityksen tiloissa alennettiin. Aiemmin tarkastuksen toimittamiseksi edellytettiin epäilyä **vakavasta** kilpailurikkomuksesta, mutta uudistuksen jälkeen perusteltu epäily kilpailurikkomuksesta riittää.

Aiemmin KKV:lla oli oikeus kutsua kuultavaksi ainoastaan yrityksen tai yhteenliittymän edustaja. Uudistuksen jälkeen KKV voi kutsua kuultavaksi myös muun henkilön, jolla voi olla hallussaan kilpailunrajoituksen selvittämiseksi tarpeellisia tietoja. Kuulemisoikeus on siis laajentunut.

Jos kilpailunrajoituksen soveltaminen tai toimeenpaneminen voi aiheuttaa vakavaa ja peruuttamatonta haittaa kilpailulle, KKV voi antaa väliaikaisen määräyksen kilpailunrajoituksen lopettamiseksi. Kilpailulain uudistuksen jälkeen väliaikainen määräys on voimassa määräajan, joka voi olla enintään vuoden mittainen. KKV voi jatkaa määräaikaisen väliaikaismääräyksen voimassaoloa enintään vuodeksi kerrallaan, jos määräajan jatkaminen on tarpeen. KKV:n on kumottava antamansa väliaikaismääräys välittömästi, kun määräykseen ei ole enää aihetta. Aiemmin yritykselle asetettu väliaikaismääräys raukesi, mikäli virasto ei tehnyt 90 päivässä markkinaoikeudelle esitystä seuraamusmaksun määräämiseksi.

Mitä tarkoittaa yritysten kannalta:

- Yritysten on tärkeää kiinnittää huomiota toimintaansa entistäkin enemmän viranomaisten tutkinnan aikana johtuen menettelysäännösten rikkomisesta määrättävästä seuraamusmaksusta. Oikeiden toimintamallien määrittämisessä hyvä sisäinen ohjeistus on avainasemassa.
- Toimialajärjestöillä ja niiden jäsenillä on riski joutua vastaamaan aiempaa suuremmista seuraamusmaksuista.
- Seuraamusmaksun laskeminen on läpinäkyvämpää, mikä parantaa oikeusvarmuutta, mutta samalla helposti tarkoittaa aiempaa korkeampia seuraamusmaksuja.